

Kitapçık 04 / 12

İş Hukukunda İnsan ve Makine: Yapay Zeka Çağında Çalışan Statüsü, Sorumluluk ve Sözleşme

Yayın Metadata Paketi (Kitapçık 4)

Kitapçık Adı: İş Hukukunda İnsan ve Makine – Yapay Zeka Çağında Çalışan Statüsü, Sorumluluk ve Sözleşme

Seri Adı: S&A IEPA – Stratejik Finans ve Performans Serisi

Seri Numarası: Kitapçık 04 / 12

Yazar: Aliksan Ohanyan Founder, S&A IEPA™ CFO Advisory & AI-Driven Financial Architecture
Former CFO @ Nestlé, EY, UCB Pharma, Beretta Group, Signode Group JV

Yayın Tarihi: Temmuz 2026

Sürüm: v1.0 (İlk Yayın)

Lisans / Kullanım Notu: Bu kitapçık S&A IEPA tarafından ücretsiz sunulmaktadır. Kaynak gösterilerek paylaşılabilir. Ticari amaçla çoğaltılamaz.

PDF Durumu: Hazır, indirilebilir.

PDF Dosya Adı Önerisi: SAIEPA-Kitapcik04-Is-Hukuku-Yapay-Zeka.pdf

Kitapçık URL Önerisi: <https://saiepa.com/kitapciklar/is-hukuku-yapay-zeka/>

Kapak Görseli Konsepti (AI Prompt)

Tema: Gold–Black premium kurumsal tema İnsan silueti ile yapay zeka ikonlarının kesişimi
Çalışma hayatı, sözleşme, sorumluluk kavramlarını temsil eden minimal tasarım Modern, hukuk–teknoloji entegrasyonu

AI Prompt: “Gold & black corporate theme, human silhouette interacting with AI icons, legal contract elements, workplace digital transformation, elegant HR-law-tech design, minimalist geometric lines, premium business aesthetics, high-resolution.”

Kapak Yazıları: Üst: S&A IEPA – Stratejik Finans ve Performans Serisi Orta: Kitapçık 04 – İş Hukukunda İnsan ve Makine Alt: Çalışan Statüsü · Sorumluluk · Yapay Zeka Sözleşmeleri

İÇİNDEKİLER

1. Giriş: Yapay Zeka Çalışma Hayatını Nasıl Değiştiriyor?
2. Çalışan Statüsü: İnsan, Makine ve Hibrit Roller
3. Yapay Zeka Asistanlarının Hukuki Konumu
4. Otonom Sistemlerde İşveren Sorumluluğu
5. Gig Ekonomisi ve Yeni Nesil Çalışma Modelleri
6. Yapay Zeka Çağında İş Sözleşmeleri
7. Prompt Mühendisliği ve Hukuki Etkiler

8. İşveren Açısından Risk Yönetimi
9. Mini Framework: AI-İş Hukuku Uygulama Adımları
10. Temsili Uygulama Örneği: AI Destekli Çalışan Performans Sistemi
11. Sonuç: İnsan-Makine İşbirliğinin Hukuki Geleceği
12. CTA – S&A IEPA ile AI-Hukuk-İK Entegrasyonu

■ KİTAPÇIK METNİ

1. Giriş: Yapay Zeka Çalışma Hayatını Nasıl Değiştiriyor?

Yapay zeka artık yalnızca bir teknoloji değil; **çalışma hayatının yeni aktörü**.

İşyerlerinde:

- AI asistanları
- otonom sistemler
- robotik süreç otomasyonu
- büyük dil modelleri (LLM)

aktif olarak görev alıyor.

Bu dönüşüm, iş hukukunda **çalışan statüsü, sorumluluk, iş sözleşmeleri** gibi temel kavramları yeniden şekillendiriyor.

2. Çalışan Statüsü: İnsan, Makine ve Hibrit Roller

Geleneksel iş hukuku “insan çalışan” üzerine kuruludur. Ancak bugün üç yeni kategori ortaya çıkıyor:

1) İnsan Çalışan

Klasik iş hukuku kapsamı.

2) AI Destekli Çalışan (Hybrid Worker)

İşin bir kısmını insan, bir kısmını AI yapar.

3) Otonom Sistem Operatörü

Çalışan, AI sistemini yöneten kişi haline gelir.

Bu rollerin her biri farklı hukuki sonuçlar doğurur.

3. Yapay Zeka Asistanlarının Hukuki Konumu

AI asistanları:

- iş talimatı verebilir
- rapor hazırlayabilir
- performans analizi yapabilir
- iş süreçlerini optimize edebilir

Ancak **hukuki statüleri yoktur**. Bu nedenle:

- işveren sorumluluğu
- veri gizliliği
- karar alma yetkisi

her zaman insanda kalır.

4. Otonom Sistemlerde İşveren Sorumluluğu

Otonom sistem bir hata yaptığında:

- iş kazası
- veri kaybı
- yanlış karar
- performans değerlendirme hatası

gibi sonuçlar doğabilir.

Hukuken sorumluluk:

- işveren
- sistem sağlayıcısı
- yazılım geliştiricisi

arasında paylaştırılabilir.

Bu nedenle şirketler **AI kullanım politikası** oluşturmalıdır.

5. Gig Ekonomisi ve Yeni Nesil Çalışma Modelleri

Gig ekonomisi:

- proje bazlı çalışma
- platform çalışanları
- serbest zamanlı iş modelleri

ile AI entegrasyonunu hızlandırıyor.

AI, gig çalışanlarının:

- performansını
- iş dağılımını
- ücret hesaplamasını

otomatik yapabilir.

Bu durum yeni hukuki tartışmalar yaratır.

6. Yapay Zeka Çağında İş Sözleşmeleri

İş sözleşmeleri artık:

- AI kullanım şartları
- veri gizliliği
- performans değerlendirme algoritmaları
- otonom sistem sorumluluğu
- prompt kullanım kuralları

gibi maddeler içermelidir.

AI sözleşme taslağı oluşturabilir; ancak nihai irade insana aittir.

7. Prompt Mühendisliği ve Hukuki Etkiler

Prompt mühendisliği:

- iş talimatı verme
- görev tanımı oluşturma
- performans kriteri belirleme

gibi alanlarda kritik hale geldi.

Yanlış bir prompt:

- hatalı karar
- yanlış değerlendirme
- veri gizliliği ihlali

doğurabilir.

Bu nedenle prompt kullanımının **hukuki çerçevesi** oluşturulmalıdır.

8. İşveren Açısından Risk Yönetimi

AI kullanımında işverenin dikkat etmesi gerekenler:

- veri gizliliği
- çalışan hakları
- algoritmik yanlılık
- performans değerlendirme adaleti
- iş kazası riskleri
- sorumluluk dağılımı

Bu riskler için **AI risk yönetim modeli** gereklidir.

9. Mini Framework: AI-İş Hukuku Uygulama Adımları

5 Adımlı Uygulama:

1. AI kullanım alanlarını belirle
2. İş sözleşmelerini güncelle
3. AI kullanım politikasını oluştur
4. Çalışan eğitimlerini başlat
5. Hukuki risk analizini düzenli yap

10. Temsili Uygulama Örneği: AI Destekli Çalışan Performans Sistemi

Temsili bir örnek:

Bir şirket, çalışan performansını:

- görev tamamlama süresi
- kalite puanı
- müşteri geri bildirimi
- AI destekli analiz

ile ölçen bir sistem kurdu.

AI, performans raporu hazırladı; nihai değerlendirme ise yöneticide kaldı.

Bu örnek **temsili** olup gerçek bir vaka değildir.

11. Sonuç: İnsan-Makine İşbirliğinin Hukuki Geleceği

İş hukuku artık yalnızca insanı değil; **insan + makine işbirliğini** düzenlemek zorunda.

Bu dönüşüm:

- daha verimli
- daha analitik
- daha hızlı

çalışma modelleri yaratırken, hukuki çerçevenin doğru kurulması kritik önem taşır.

CTA – S&A IEPA ile AI-Hukuk-İK Entegrasyonu

AI kullanım politikası oluşturmak, iş sözleşmelerini güncellemek, çalışan performans sistemlerini dijitalleştirmek veya hukuki risk analizi yapmak isterseniz S&A IEPA olarak yanınızdayız.